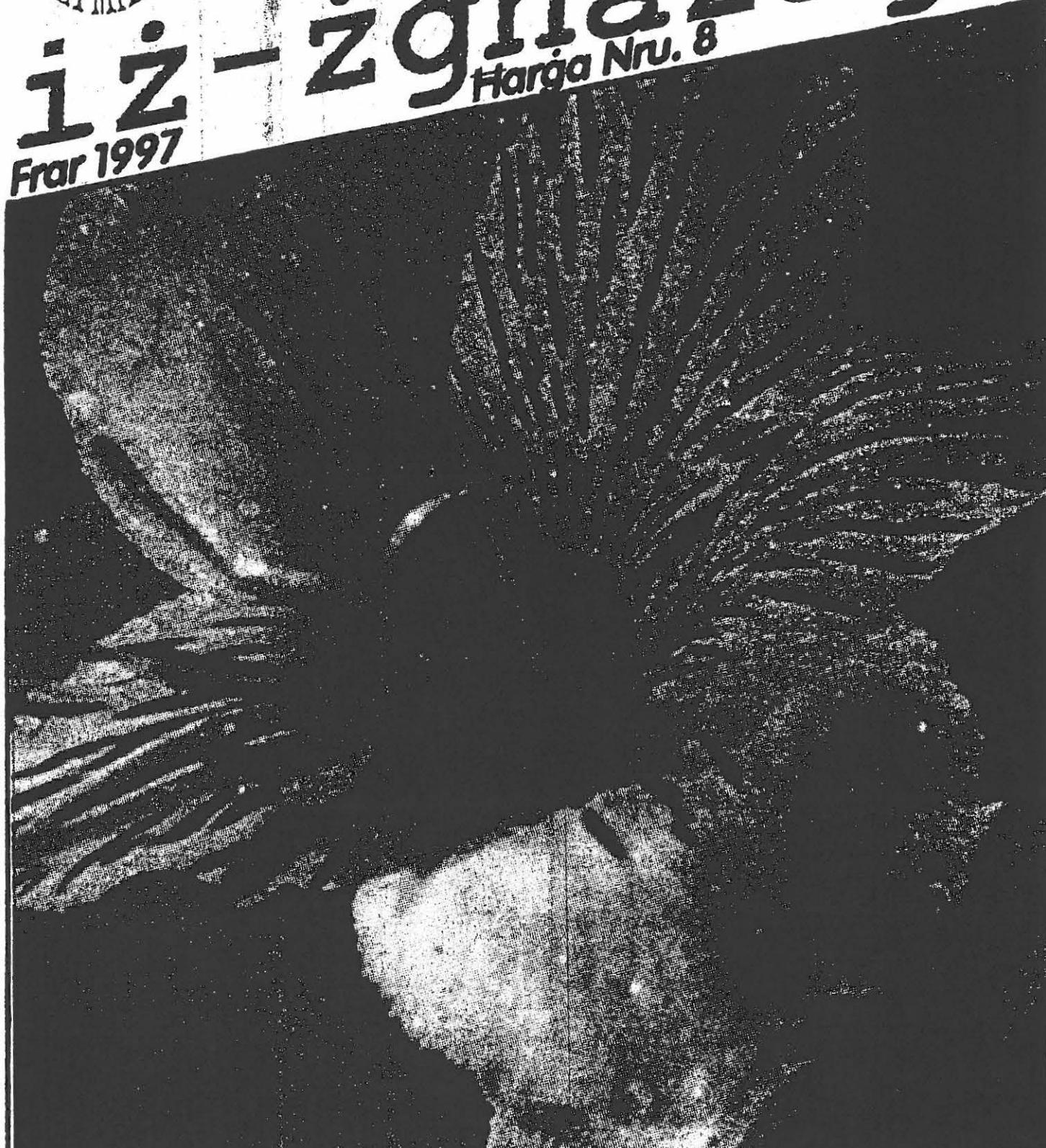

Letken

iż-żgħażagh
Frar 1997

Hargħa Nru. 8

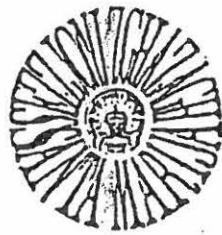

14 ta' Frar: Jum San Valentīnu

Sezzjoni Żgħażagh Santa Marija, 41 Piazza tal-Knīsa Mqabba, ŻRQ 08 Tel: 683020

INTERNET: http://www.davmar.com.mt/PUBLIC/USERS/marju_1129

E-MAIL: Marju@orbit.davmar.com.mt

L-EDITORJAL

TAF TGHID KELMA TAJBA?

Min jaf kemm-il darba smajna b'lsna tħienal. Kemm nies jużaw ilsienhom biex joffendu 1 Alla, lill-Madonna u l-Qaddisin! Kemm nies mohħhom biex ġħidu fuq l-oħrajn: ġħidu l-gideb, ixandru l-iżbalji u jikkritikaw bl-addoċċi!

Madankollu bil-kliem jiġi tħafna ġid. Dan għaliex kulhadd jaf ġħid kelma tajba. Minkejja li m'ahniex qassisin, patrifjet u sorijiet; xorta wahda nistgħu nwasslu kelma tajba. Ahna fejn ahna: fuq ix-xogħol, fit-triq, fħanut, fid-dar nistgħu ngħidu kelma li thallix hafna ġid.

Lil min hu tħosbien, imħawwad, inkwetat, irrabjat għal xi hadd, ma jafx x'jaqbad jagħmel... int tista' tħidu kelma tajba. Qatt ħsibt li b'naqra ta' kelma tista' ġġieghel individwu jinduna bl-iżball li jkun għamel. U kemm isir ġid b'kelma ta' faraġ! Lil min hu mnikket, imweġġa', dispjaċut, kun af ghidlu xi kelma helwa ta' kuraġġ. Hemm ukoll il-kelma li biha tħafex lil min naqsek. Din il-kelma hi l-isbaħ espressjoni ta' mħabba; li tinsa l-ġħawġ li jkun għamel miegħek il-proxxmu.

Mela għaliex nibżgħu ngħidu kelma tajba? Kelma li tingħad b'intenzjoni tajba, bl-imħabba u bil-hlewwa fiha merlu ikbar.

Insekkim

Jum il-maħbubin...

♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥

♥ Reja' wasal l-14 ta' Frar.

♥ Jum bħall-oħrajn għal

♥ hafna. Iżda għal bosta

♥ oħrajn hu jum differenti

♥ għaliex fih jiċċelebraw il-

♥ festa tal-maħbubin. Fil-

♥ kalendarju, dan il-jum hu

♥ protett minn San

♥ Valentinu, patrun tal-

♥ maħbubin.

♥ U ma nkunux qed

♥ ngħaggħbuha jekk ngħidu

♥ li dan hu wieħed mill-

♥ aktar qaddisin bleżza li

♥ hemm għaliex il-

♥ maħbubin jagħtuh naqra

♥ xogħol mhux hażin.

♥ Jum San Valentinu hu

♥ mfittex b'mod specjali

♥ miż-żgħażaq. Bosta

♥ huma dawk li jingdew

♥ b'dan il-jum biex jibagħtu

♥ rigal jew kartolina lill-

♥ maħbub jew maħbuba

♥ ta' qalbhom. Haġa li forsi

♥ jkunu ilhom jixtiequ

♥ jagħmlu minn zmien

♥ qabel.

♥ Iżda ma midux ninsew

ukoll li għal bosta oħrajn

dan jiċċa' jkun jum ta'

dieqa. Jew ghax ikunu

tilfu lill-maħbub jew

maħbuba tagħhom, jew

ghallex imħabbihom ma

tkunx korrisposta. F'dawn

il-kaži San Valentinu jkollu

jaħdem fit aktar. Forsi

ma tafx kif ʃ-dan il-jum

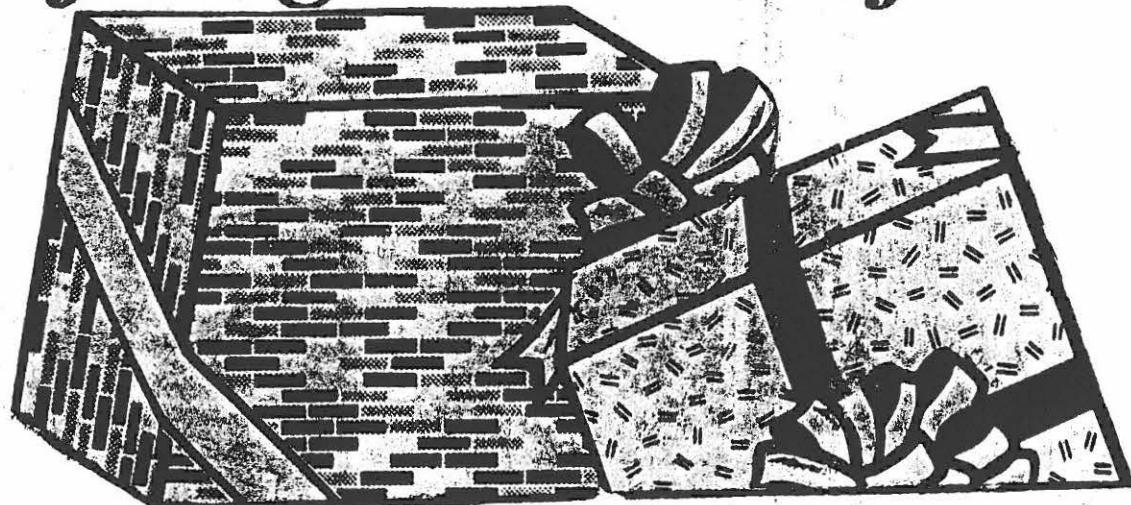
inibbet imħabba ġdida

jew jgħaqqad dik li kienet

teżisti qabel.

♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥ ♥

Kif originat din il-festa

*Fl-żminijiet antiki kienu
jemmnū li l-amorini kienu
jīlghammru fl-14 ta' Frar.
FRuma kienu jorganizzaw
festa nhar fl-15 ta' Frar biex
ifakkru lil Ġudo u lil Pan; allat
tal-fertilita'. U aktar ma beda
ighaddi ż-żmien f'aktarx fil-
Medju Evu) bdiet dieħla d-
drawwa li jintbagħtu
messagji ta' mħabba u anke
rigali. Il-gurnata bdiet
tissejjah 'Jum San Valentīnu'.
Dan għaliex it-tifkira tiegħu
ssir propju fl-14 ta' Frar.
Għal hafna snin fl-Ingilterra u
fi Franzia kienu jemmnū li l-14
ta' Frar hu l-jum ideali li fih
għandha tifforma koppja.
Kienu jimlew kaxxa
(magħrufa bħala Valentine's*

*Box) bl-żminijiet tal-ġuvintur u t-
tfajjiet. U wara li jisseparaw l-
żminijiet tal-ġuvintur minn
dawk tat-tfajjiet kienu jibdew
it-tellgħu l-żminijiet tnejn tnejn.
U b'hekk jiffurmaw il-koppji.
Kienu jagħmlu dan ghax
kienu konvinti li San Valentīnu
għandu l-kapacita' jgħaqqa
koppji b'"partners ideali.
Imbagħad miskin hu minn ma
tidħħaklux ix-xorti u jkollu
jitwikka b'partner antipatku!
Illum San Valentīnu tilef hafna
mils-sinjifikat tiegħu. Minflok,
sar aktar jiġiressa lin-
neguzjanti li f'dan iż-żmien
ikunu armati sa-snienhom
b'kartolini, cikkulatini u b'mitt
elf-haga oħra.*

Bolol Romantiċi

F'dawn il-jiem il-postman ikollu
fit-xogħol mhux hażin biex
iwassal il-kartolini lill-mahbubin,
li min-naha tagħhom ikunu qed
jiſtennewhom bil-herqa.

Kull sena, kull kartolina ta' San
Valentinu li tintbagħha fl-Istati
Uniti jkollha bolla specjali

disinjata apposta għal dan il-jum. Per eżempju l-bolla tal-1995 kienet
turi anglu ċkejken b'dehra mħassba. Dan kien il-protagonist filateliku
ta' dik is-sena.

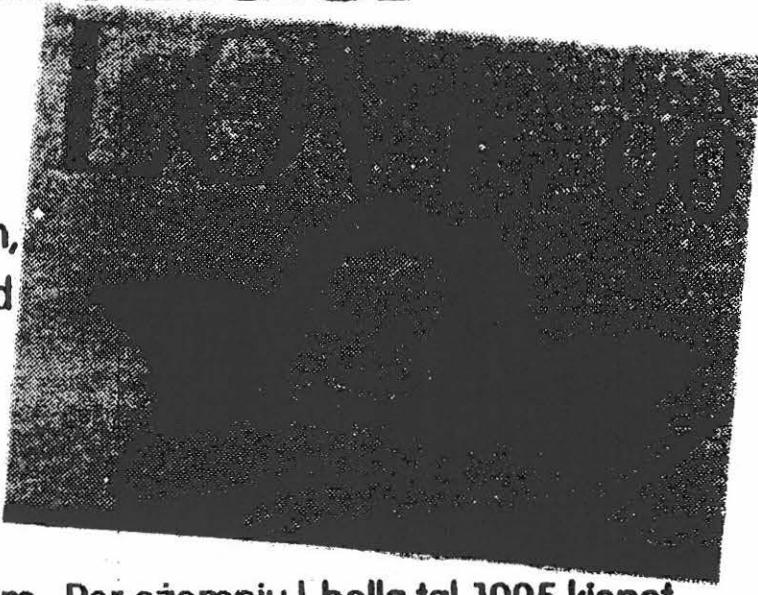
Fuq rasu hemm mikluba l-kelma LOVE. Dan l-anglu hu meħud mill-
Madonna Sistina li hu wieħed mill-aktar kwadri famuži ta' Raffaello
Sanzio.

L-użanza ta' bolla simili bdiet 24 sena ilu, fl-1973. L-idea kisbet
success kbir tant li daxlet ukoll pika bejn l-istati Amerikani. Id-
drawwa tal-bolli għal Jum San Valentīnu nfirxet barra l-Amerika u
llum dawn il-bolli jeżistu wkoll fl-Irlanda, l-Ingilterra u Franzia.

Dawn il-bolli huma naturalment imfittxa minn dawk li għandhom
għal qalbhom id-delizzju tal-filatelija u huma kapaci li jekk jircieu
kartolina b'bolla simili, jarmu l-kartolina u jzommu l-bolla!

Min hu San Valentīnu

Propjament hemm żewġ qaddisain jiġihom Valentīnu. Wieħed
minnhom kien Nisrani li għex fis-seklu 3. Fuq li xejn nafu fuqu,
għalkemm jidher ġar li kien Ruman li sejra l-persekuzzjoni mill-
Imperu Ruman. Bhala rezultat miex fis-sema 269. Dan li-qaddis
m'għandu ebda konnessjoni mal-marru l-jeħor li iż-żejt kien
Valentīnu u nagħmlu t-tiflha tiegħi nhar l-14 ta' Frar ukoll.

STRAMBERIJI

Dik l-imbierka biċċa sigarett!

Fis-16 t'April 1947 xi hadd rema' sigarett fuq vapur tat-tghabija Franciż. Li kieku kien jaf b'dawn il-konsegwenzi żgur li ma kienx jarmih:

- il-vapur sploda
- 28 pumpiera tilfu hajjithom
- 1,000 ruh kienu vittmi u 3,000 sfaw feruli serjament
- l-istess blast laqat lil fabbrika viċin u splodiet
- sa 10 mili bogħod mill-isplużjoni saret hsara fil-bini
- terz mill-belt ta' Texas inqerdet għal kollox
- ittajru mhażen tal-kimika, tankijiet tal-fuel u bosta braken
- l-isplużjonijiet damu jinhassu jumejn shaħ
- vapur Amerikan li kien viċin (mghobbi b'6,214 tunnellata ta' nitrat) sploda wkoll
- il-hsara kollha laħqed 25,000,000 lira sterlina.

Min waddab dan is-sigarett beža' jiftah halqu għax żgur kien ipatti ta' kollox!

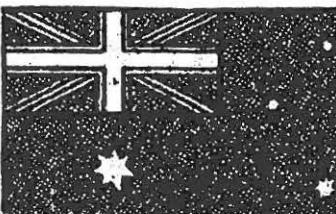
Rebaħ lotterija iżda...

Fl-Istati Uniți Sergio Martini rebaħ 10 miljun dollaru flottorija, iżda xorta baqa' jagħmel xogħol li hafna mhux lesti jagħmlu lanqas jekk tagħtihom miljun dollaru - jiġi ż-żibek.

Martini, li għandu 50 sena, ilu 12-il sena jiġbor iż-żibek mit-toroq ta' New York u qal li behsiebu jkompli għal sentejn u nofs oħra biex jikkwalifika ġħall-pensjoni. Martini jinsisti li x-xogħol hu parti minnu u ma kienx persuna li jibqa' d-dar ma jagħmel xejn.

Ma Jitwemmnux...

Fl-1901, fis-sena li ġiet imwaqqfa l-Federazzjoni ta' l-Australja, sar konkors għad-didxn ta' bandiera ġoċċa. Minn 30,000 konkorrent, rebaħi Ivor Evans, tifel li kien imur skola elementari.

Fl-żmien ir-Regina Elżabettta I ta' l-Ingilterra kienet approvata li jiġi li tgħid li dawk Ħiġiel li ġiġi d-daqna, fidu ġiġi taxxa speċjal. M'hemmx għallej ngeħid, fit-tien ġiġi d-daqna jekk ma kienux sinfuri u kallhom il-flus x'żejt.

ROCKA CHICOUT

ČAJT

Kien hemm bar u
dahal fih strangier li
kien kurjuż hafna.
Sid il-ħanut ghajjat
"numru 4" u n-nies
bdew jidħku. Flit
wara rega' ghajjat
"numru 15" u ħadd
ma dahak.

Qallu l-istrangier:
"Għaliex meta
ghajjatt in-numru 4
kulhadd dahak u
għan-numru 15
ħadd ma dahak?"
Tal-ħanut wieġeb:
"Għax tant nafu čajt
li għall-qosor

tajnihom numru;
biex kemm ngħidu
n-numru u niftakru
mill-ewwel iċ-
ċajta."

F'daqqa wahda
wieħed raġel
ghajjat: "numru
99". In-nies tħidix
kemm bdew
jogħxew bid-dahk,
u xi wħud bdew
jittkaghbru fl-art.
L-istrangier,
b'kurżita' kbira,
staqsa: "U issa
għaliex dahku
mill-ewwel?"
Tal-ħanut wieġbu:
"Għax sinjur, din

qatt ma semgħuha
qabel!"

SKOLA

Frans xejn ma kien
iħobbha l-iskola. Fi
kwistjoni li kellu ma'
l-ghalliem, qallu:
"Għax jien ma rridx
nibqa' l-iskola sa
ma nagħlaq 16-il
sena!"

"Mela jien xi rrid
nghid," wieġbu l-
ghalliem, "li jkoll
noqghod sa ma
jkoll 61!"

I-Imħabba

Hi SKIET
meta l-kliem iwegħha',

Hi SABAR
meta l-gar ma jridx kliem,

Hi NUQQAS TA' SMIEGH
meta skandlu jixxandar,

Hi HSIEB
għan-niket ta' haddieħor,

Hi HEFFA
meta d-dmir jitlobha,

Hi KURAGġ
meta tkiddna l-isfortuna.